

Oponentský posudek na bakalářskou práci Elen Konečné

Neologismy v době „koronakrizy“: srovnání češtiny a španělštiny

(Filozofická fakulta JU, České Budějovice 2021, 79 stran)

Tématem bakalářské práce Elen Konečné jsou nová slova (neologismy), která se v češtině a ve španělštině začala používat počínaje rokem 2019 v souvislosti s postupným šířením koronavirové pandemie. Téma je bezesporu aktuální a vhodně zapadá i do autorkou studovaného oboru. Jeho výběr hodnotím kladně, stejně tak i vstupní hypotézu (str. 35) týkající se srovnání slovtvorných postupů, na jejichž základě tyto neologismy byly v obou jazycích vytvořeny.

Práce je rozdělena na dvě obsáhlejší části – část teoretickou (str. 9-36) a část praktickou, kterou autorka nazývá částí empirickou (str. 38-63). Teoretická část je primárně orientována na problematiku slovtvorby, tak, jak ji zaznamenávají různé publikace španělských (Alvar Ezquerra, Guerrero Ramos, Varela Ortega) a českých autorů (Bartoš / Valíková, Stehlík, Bezděchová). Výběr zdrojů je správný, neboť jsou zastoupeny zásadní tituly z oblasti lexikologie, v dané tématice klíčové. Na základě jejich porovnání následně autorka dochází k závěru, že jednotlivé pohledy autorů citovaných titulů na klasifikaci slovtvorných postupů se liší či porůznu prolínají „Zjistili jsme, že hranice mezi jednotlivými kategoriemi jsou neostré [...]“ (str. 36). Tento závěr je očekávatelný. Je správné, že si autorka rozdíl uvědomuje a reaguje na něj vlastní klasifikací. Ta je pochopitelně zjednodušená, ale pro účely této práce by byla plně postačující. Poněkud však tápu při hodnocení její aplikace na vzorek analyzovaný v empirické části, a to jak český, tak španělský. Např. přehledová tabulka na str. 62 je vypracována na základě úplně jiných parametrů nežli těch prezentovaných v závěru a zhodnocení teoretické části na str. 36. Je užívána i jiná terminologie (viz např. *jednoslovná kompozita* (str. 36) :: *kompozita* (str. 62), chybí bližší vysvětlení toho, co se rozumí na str. 36 zavedenou kategorií *kompozita s druhotnou derivací* – tento termín se v celé práci nachází bez vysvětlení pouze jednou na str. 36; naproti tomu v tabulce na str. 62 je zavedena kategorie „*prefixace+sufixace*“ – proč autorka neužila zavedený a osvědčený termín *parasyntéza* (viz str. 32 v teoretické části)? Určité pochybnosti ve mně vzbuzuje i kategorizování některých neologismů z dané tématické oblasti. Konkrétně se jedná o tyto případy:

- Mohla by autorka vysvětlit rozdíl, který ji vede k tomu, že slova „*karande*“ řadí mezi kompozita a „*haranténa*“ mezi slova vzniklá procesem tzv. trunkace?
- Je relevantní chápat kolokace typu „*distanční výuka, covidový zákon*“ jako příklad neologie?
- Dále bych poprosila o upřesnění, proč jsou výroky typu „*best in covid*“ řazeny mezi víceslovná kompozita. U španělštiny mám stejný dotaz na příklad „*estar en covidmodo*“.

Přínos práce Elen Konečné vidím v tom, že se autorce podařilo využít znalosti z lexikologie a aplikovat je na aktuální slovní zásobu. Podařilo se jí rovněž uspořádat malý vzorek slov vzniklých v době koronavirové pandemie v češtině a ve španělštině. V této souvislosti bych podotkla, že dosah většiny zvolených slov je dosti limitní. Možná spíše nežli o slovech, jež by dlouhodobě obohatily lexikální fond o nové výrazy, bychom mohli uvažovat o „okazionalismech“ reflektujících krátký časový výsek, jejichž využití v jazyce je/bylo relativně malé. Každopádně práci Elen Konečné hodnotím jako záslužnou, byť pro potvrzení hypotézy ze str. 35, kterou jsem již výše zmiňovala, by bylo žádoucí pracovat podle lépe propracované metodologie – bylo by vhodnější analyzovat více dat, jež by nebyly autorkou subjektivně zvoleny. Z tohoto úhlu pohledu ještě podotýkám, že v práci chybí explicitní uvedení zdrojů, z nichž byly excerpovány neologismy pro španělštinu ze str. 51. Zdrojem příkladů pro češtinu byla databáze Neomat. Bylo by však vhodné upřesnit, podle jakých kritérií byla slova k analýze vybírána – zda podle jejich největší frekvence v určitém časovém úseku (viz např. zařazení „*distanční výuka*“) nebo na základě přítomnosti příznaku novosti (neologie).

Po formální stránce je práce zpracována velice pečlivě, má příjemnou grafickou úpravu a nenacházím v ní žádné závažné chyby či překlepy (pouze např. str. 9 Královská španělská akademie – zavedenější je označení Španělská královská akademie, str. 13: „*Guerrerová Ramosová připomíná, že Auger a Rosseau mezi další způsoby vzniku neologismů neodmyslitelně patří výpůjčky*“). Pro další práce tohoto typu bych také navrhla v textu citovat v jazyce pramenu a do poznámky pod čarou řadit překlady těchto citací. V práci je užitá technika opačná – viz např. str. 9 – Alarcos Llorach (1992: 20). Dále bych chtěla upozornit na seznam tzv. internetových zdrojů na str. 71-74, který jednak nesplňuje formální náležitosti odkazů na elektronické informační zdroje (chybí označení autora, typu nosiče, datum citace atd.), a dále není uspořádán podle žádné jednotící linie (abecedně, chronologicky, tématicky apod.).

Závěr: Závěrem konstatuji, že práci **Elen Konečné** doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako **velmi dobrou** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.

V Českých Budějovicích, 11. srpna 2021

PhDr. Jana Pešková, Ph.D.